

Tjóðveldisflokkurinn

Búskaparligt trongskygni

Tann danski blokkstuðulin er máttstokkurinn fyri búskapinum og vælferðini í Føroyum. Tað er í veruleikanum ein skandala at siga so. Men hetta tykist tíværra at vera grundarlagið hjá teimum Javnaðarmönnum, sum gera viðmerkingar til staðfestingina av, at tað sjálvsagt ber til at fígga loysingina. Eg skal ikki siga teir ringar fyri tað. Tí hetta er júst sama búskaparliga trongskygni, sum er staðfest í tildømis frágreiðingini hjá Gørtz-professara um kreppuna í Føroyum.

Er framtíðin ikki til?

Trupulleikin er, at teir hyggja bert **aftereftir** - eftir eini fíggarlóg, sum er bygd á studning. Tey ganga út frá, at tað ber als ikki til at broyta tær búskaparligu fortreytirar og fáa meira burtúr fiskivinnuni og øðrum vinnum.

Hetta er júst sama vanlukkuhugsan, sum føroyska fiskivinnan í heimasjógvni hevur dúvað uppá: Tann tryggasta inntøkan er studningur og so ber ikki til at fáa meira burtúr. Bert óttan studning. Og hóast flestu flokkar loksins tykjast samdir um, at rakstrarstudningur avlagar vinnuna, so er henda reglan eftir øllum at døma ikki galdandi fyri landsbúskapin. Tað haldi eg hevur eina forkláring frá hesum monnum.

Eg fari ikki her at krevja eina løgtingsfíggarlóg á borðð frá Javnaðarflokkinum fyri afturgjalding av uttanlandsskuldini ella fyri teirri sonevndu sjálvsstyring. Tí tað byggir eisini á - ja, júst búskaparligar fortreytir og vanligt politisk ráðfestingararbeiði. Júst

sum vit mugu gera eftir loysingina - í skiftistíðini og framyvir.

Loysingin kann fígga

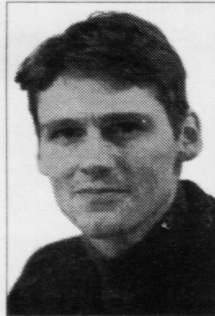
Um tað nú eydnast at fara úr teimum dökku heimastýrisbrillunum, so kunnu vit hyggja at tí veruliga spurninginum: Hvussu nógv klárar okkara samfelag at gjalda til vælferðina?

Og har er tað vit kunnu staðfesta, at sjálvt undir fortreytnum hesi seinastu árin: Har ein so stórir partur av okkara tilfeingi fer óvirkad av landinum. Har fiskivinnan framvegis fær 184 milliónir á fíggarlógini í rakstrarstuði. Har ongar privatar fløgur verða gjørdar. Har kommunurnar brúka stóra fíggarliga orku at gjalda aftur lán. Og har Fólksflokkurinn og Sambandsflokkurinn aftur eru í ferð við at tømja landskassan við at blása miðfyrisingina upp og gera serskipanir fyri vinnuna.

Sjálvt í hesum árum við ongari styring og ongum nýggjum ætlanum, resta alt so millum 400 og 500 milliónir í til at halda tær núverandi ráðfestingarnar á fíggarlógini. Og skulu vit gjalda avdráttir av uttanlandsskuldini, sum vit langt síðani áttu at havt gjørt, so fíggar føroyski skattgjaldarin allan raksturinn í samfelagnum við núverandi fortreytnum. Men um nú fiskivinnan istaðin fyri at taka 184 mió. av fíggarlógini, kastar bara 300 milliónir av sær til landskassan, so sær jú heilt óðrvisi út.

Søgufalsan

Tað er í veruleikanum rein

søgufalsan at pástanda, at danskir pengar fígga vælferðina í Føroyum. Flakakvinnur, fiskimenn, alment lønt, lærarar, heimangandi, handverkarar og tey virkir og vinnulivsfólk, ið klára seg, gjalda sjálvsagt sína egnu vælferð og meira afturat við síni arbeiðsmegi og sínum skatti. Trupulleikin hjá tí einstaka húsarhaldinum er ein ómetaliga høgur prisur fyri bústað, har nær-um øll arbeiðsmegi fer til at gjalda peningastovnum rentur og avdráttir.

Og trupulleikin hjá samfelagnum er, at ein partur av vinnulivinum ikki megnar at gjalda sítt, men sygur pening úr landshúsarhaldinum. Hvat vinnulivsspekulation, skattaspekulation og feililøgur hava kostað vanligum føroyskum borgarum í vælferð, hevði verið nógv mikið til at fígga alla vælferðarskipanina og samferðsluna í nógv ár frameftri.

Hesi gongd hava allir flokkar sína ábyrgd fyri - eisini Tjóðveldisflokkurinn. Men lat okkum nú gloyma einfaldar ráðsøgur, barnsligt brisgl og ókvæmisóð.

Tann søguligi móguleikin

Vit siga: Lat okkum nú brúka henda søguliga móguleikan at halda blokkin uttanfyri landshúsarhaldið. Lat okkum taka politiskt sjálvræði og gera eina virðiliga skiftisskipan yvir 6-8 ár, so samfelagið kann menna seg á egnum beinum. Allir politiskir flokkar siga seg vilja vera statsstuðulin fyriuttan - um tað ber til. Taka vit ikki móguleikan nú, so er tað beinleiðis ábyrgdarleyst.

Lat okkum gera langtíðarætlanir fyri fiskivinnuna og aðrar vinnur. Lat okkum gera lógarfestar semjur um, at almennu tænasturnar og samhaldsfastar skipanir skulu haldast á einum ávisum støði. Lat okkum gera langtíðararáðfestingar fyri almennar fløgur. Lat okkum ráðfesta mentan, útbúgving og gransking í landshúsarhaldinum.

Men lat okkum fyrri alt í verðini ikki fara undir saneringar og tilvildarligar persónligar avtalur millum stjórnina og okkara fólkatingsumboð, uttan at vit fyrst taka fult politiskt sjálvræði. Tí so eru vit við sjeymilaferð á veg afur í 80'ini, har hetta gerðabytið varð gjørt millum serliga Javnaðar- og Fólksflokkinn: Sleppa vit at brúka danskar pengar til vælferðarsamfelagið, so sleppa tit at brúka føroyskar skattapengar til vinnulivsstudning. Og tað er tann veruliga og staðfesta ráðsøgan.

Hogni Hoydal
Tjóðveldisflokkurinn

Soleiðis fígga vit útbúgvingar í øðrum londum

Dan R. Petersen skrivur í Sosialinum, at føroyski ungdomurin verður illa fyri aftan á loysingina, tí at ongi ráð verða til útbúgvingar. Dan R. Petersen skrivur, at ein føroyskur lesandi kostar danska skattgjaldaranum einar 100-150 túsund árliga. Hvør skal gjalda útbúgvingarnar, tá bandið er kvett, spyr hann.

Eg kann upplýsa Dan R. Petersen um, at hesin spurningur er avgreiddur. Seinast í sjeytiárunum samtykti Norðurlandaráðið, at ein og hvør norðurlendingur ókeypis kann lesa á einum og hvørjum universiteti í Norðanlondum. Sjálvur nýtti eg henda móguleikan og læs í Íslandi. Ókeypis, væl at merkja.

Eg kann skoyta uppí, at sjálvt um ein føroyingur í dag velur at lesa á einum europeiskum universiteti er árligi

kostnaðurin 8 túsund krónur. Sum sjálvstøðugt ríki fáa vit somu útbúgvingaravtalu við ES, sum Noreg og Ísland hava, og tá er kostnaðurin 4 túsund krónur árliga fyri eitt-hvørt europeiskt universitet. So tað sum Dan R. Petersen skrivur, hevur onki við veruleikan at gera.

Ólavur Rasmussen
Tjóðveldisflokkurinn

Teir fornermaðu

Útvarpið hjá mær tendrar av sær sjálvum hvønn morgun kl. 7.15. Og tað tykist at gera tað sama, hvør útvarpsmaður er vaknaður til morgunvakt: fyrst á breddanum dag um dag er okkurt, sum Jóannes Eidesgaard hevur fortalað seg um, ella okkurt, sum onkur danskari er blivin illur inn á sama mann um. Í fyrstani var tað stuttligt. Síðani bleiv tað keðiligt. Og nú eri eg farin at halda, at tað er skaðiligt.

Sum maður móti manni

Samráðingar standa fyri framman millum danir og føroyingar. Tyðandi samráðingar, sum vera í fleiri umfórnum. Tað verða samráðingar um endurgjald í bankamálum, hóast landsstýrið nú stevnr statinum. Tað verða samráðingar um lúndskassans skuld til statskassan. Og tað verða sam-

ráðingar um at gera upp í víðurskiptunum Føroya og Danmarkar ímillum sum heild.

Hetta eru álvarsmál, sum standa fyri. Fyrirreikingarnar muga vera væl gjørdar, so vit ikki verða tiknir á bóli. Og samráðingarnar vera sjálvandi millum umsitingarvöldini í báðum londum, donsku stjórnina og tað nýggja føroyska landsstýrið, sum verður skipað eftir valið.

Tá samráðingarnar byrja, verður tað fundur, har maður er móti manni. Dansku megin borðið danski forsætisráðharrin. Føroysku megin borðið Føroya lögmaður.

Tá tað vendist í holuni

Her er tað, at apuspælið millum danskar sosialdemokratar og teirra skósvæinar í Føroyum kann vera skaðiligt.

Javnaðarmenn hava í

meira enn hálva öld billað føroyingum inn, at danir tryggjaðu okkara vælferð. Tað gjørdur teir ikki, tá á stóð.

Tað rivaði fyrri eygunum á føroyingum. Í hálvalýsingini hómaðu teir eitt fjórtuttrull, sum var danski staturin. Tað hevði kløur og niggju høvd. Og føroyingar ráðdust í fyrstani, men smoygdu so óttan burtur av sær og glepsaðu afturfóti.

Hendan vend í víðurskiptunum fekk tað at renna kalt oman eftir bakinum á javnaðarmönnum. Teir lögdu á annan bógv og royndu at leggja sjógv ímillum seg og sínar donsku harrar.

Løgnað samráðingar

Vallyfti teirra uppundir fólkatingsvalið var tí, at teir fóru ikki at leggja seg út í danskan politikk. Men longu valkvöldið tryggjaði

Jóannes Eidesgaard partamanninum Nyrup Rasmussen forsætisráðharrasessin.

Síðani fór nýggi fólkatingsmaðurin til samráðingar á Christiansborg. Nú - tá Nyrup hevði vunnit - skuldi Jóannes Eidesgaard seta treytir. Tað man vera mest óvutta samráðingarleið, sum søgan veit um at siga.

Úrslitið var eisini hareftir: tað einasta, hann fekk burtúr, var, at danir fara at geva føroyingum eina »rættvísu« loysn í banka-

málum (tað mundu teir so ikki hava ætlað). Seinni er tað broytt til eina »rímliga« loysn (tað mundu teir heldur ikki hava ætlað).

Tað hjálpir ikki at lúnast

Men Jóannes Eidesgaard hevði ikki gloymt vallyfti um ikki at leggja seg út í danskan politikk. So hann mátti gera vart við seg onkursvegna.

Eitt sunnukvöld segði hann við Nyrup, at hann fór at atkvøða fyri valevnum hjá sosialdemokratunum til formann í Fólkatingsinum. Kvöldið eftir segði hann tað óvutta, tí Henrik Old og aðrir høvdu tikið í herðatoppin á honum.

Og síðani hevur glantrileikurin hildið fram. Ein dag skrivur eitt danskt blað, at Jóannes Eidesgaard hóttr stjórnina. Dagin eftir eitt annað, at hann fer at tryggja stjórnini tryggn meiriluta. Triðja dagin skrivur eitt, at centrumsdemokratar eru so illir inn á hann, at teir

fara at styðja stjórnina. Osfr.

Tað, sum alt snýr seg um, er, at teir vita ikki, hvør skal vera mest fornermaður inn á hvønnannan. Um Nyrup skal lúnast mest inn á Jóannes, ella Jóannes inn á Nyrup. Og so er tað, at uttanfyrirstandandi, td. CD, skilja ikki eitt petti av øllum, men taka tað í álvara.

Og tað er hetta, sum kann gera skaðiligt fyri Føroyingar. Tí ta tær álvarsligu samráðingarnar skula vera, eru kanska so nógvur mis-kyllingar komnar í, at tað byðist ikki burtur. Og alt av sosialdemokratiskum glantrileiki, lúni og fornermilsli.

Fyri fyrst verður tað tó soleiðis, at vit føroyingar frá morgunstundini verða væl-signaðir við tíðindum um tað seinasta nýggja í hesum føroyska-danska sosialdemokratiska tónatoni.

Finnbogi Ísakson